

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин

03 березня 2021 року

Веде засідання Голова Комітету ЛУБІНЕЦЬ Д.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можемо розпочинати.

Шановні колеги, шановні присутні, запрошені, вам заздалегідь було надіслано проект порядку денного. Сьогодні планується розглянути два законопроекти, з опрацювання яких комітет визначено головним, та два законопроекти, щодо яких комітету доручено опрацювати та подати висновок до головного комітету; як завжди, у нас розділ "Різне".

Чи є пропозиції, зауваження, доповнення до порядку денного?

ЯКВОЛЄВА Н.І. Пане голово, є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка, пані Неллі.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Є пропозиція змінити порядок розгляду питань. Спочатку розглянути друге питання щодо доцільності включення до нашої сесії законопроект 4564.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чим пов'язана зміна розгляду?

ЯКОВЛЄВА Н.І. Оптимізацією робочого процесу депутатів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Отже, чи будуть ще пропозиції, зауваження до порядку денного? Якщо не будуть, не бачу перепон, щоб запропонувати розгляд сьогоднішній нашого комітету розпочати з питання другого, потім питання перше, і третє, і четверте, і переходимо до питання "Різне". Якщо ніхто не проти, прошу проголосувати та затвердити порядок денний.

Нагадую, я зачитую в алфавітному порядку всіх членів нашого комітету, навіть якщо вони не присутні, але, можливо, вони приєднуються при голосуванні.

Отже, Бойко Юрій Анатолійович. Поки відсутній.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Копиленко Олександр Любимович. Бачу, ви з'явилися. Ввімкніть, будь ласка, мікрофон.

КОПИЛЕНКО О.Л. Вмикаю, не виходить. Я – за. Вибачте, будь ласка, технічні проблеми. Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЕЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую – за, шановні колеги.

Сергій Володимирович Мандзій.

МАНДЗІЙ С.В. Я голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Почули. Дякую.

Вадим Владиславович Новинський. Відсутній.

Тарас Петрович Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Зіновійович Рабінович. Немає.

Максим Миколайович Ткаченко. Поки немає.

Рустем Енверович Умеров.

УМЕРОВ Р.Е. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, переходимо до розгляду питання першого. Отже, щодо доцільності включення до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правових засад діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (реєстраційний номер 5019) (від 04.02.2021 року).

Перш за все хочу наголосити, що, шановні народні депутати, ми не розглядаємо по суті даний законопроект, а зараз ми розглядаємо питання щодо включення його в порядок денний сесії.

Користуючись статтею 93 Закону України про Регламент, на протязі 30 днів з дати реєстрації даний законопроект повинен бути рішенням комітету включений до порядку денного сесії. Отже, він був зареєстрований 4 лютого, 30-денний строк закінчується через декілька днів, тому це засідання комітету, на якому ми можемо і повинні це розглянути.

Також повідомляю вам, що 17 лютого 21-го року до комітету надійшов висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України, в якому висловлено низку зауважень та, зокрема, зазначено, що проект Закону України про внесення змін... (я не буду зачитувати) 5019 оформлено без дотримання положень Регламенту Верховної Ради України.

Згідно частини першої статті 94 Регламенту Голова Верховної Ради України або відповідно до розділу "Обов'язки" Перший заступник, заступник Голови Верховної Ради України за наявності передбачених цією статтею підстав за пропозицією головного комітету чи тимчасової спеціальної комісії або Погоджувальної ради повертає внесений законопроект, проект іншого акта суб'єкту права законодавчої ініціативи без його включення до порядку денного сесії та розгляду на пленарному

засіданні Верховної Ради.

Не буду зачитувати всю частину, всю статтю 94, але у нас згідно рішення Комітету з питань Регламенту, в якому визначено, що даний законопроект прописаний з порушенням Закону про Регламент, у нас з'явилися підстави для повернення законопроекту авторам законодавчої ініціативи. Але звертаю вашу увагу, що це підстава, але не обов'язок нас як народних депутатів членів нашого комітету.

Тому цей законопроект ініційований та зареєстрований нашим колегою Тарасом Петровичем Тарасенком. Ми спілкувались перед засіданням комітету по цій ситуації, по висновку комітету з питань Регламенту. І в нас є узгоджена позиція, яку я прошу автора даної законодавчої ініціативи висловити, внести її на розгляд нашого комітету, запропонувати. І я поставлю її на голосування.

Будь ласка, Тарас Петрович Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. Доброго дня всім, колеги. Дякую за надане слово. Я маю надію, що мене гарно чути, то щось трохи ніби Інтернет пригає.

Що я хотів зазначити. Я ознайомився з висновком регламентного комітету. На жаль, мене не було запрошено для розгляду, надання пояснень. Там є лише дві підстави про те, що ніби потрібно було оформляти законопроект у вигляді нової редакції закону.

Дмитро Валерійович, я надіслав вам, на жаль, не міг усім надіслати заперечення письмові. Якщо ви зможете зараз розіслати, щоб усі детально ознайомились. Але хочу зазначити, що 50 відсотків тексту не змінено законопроекту, отже, ця підстава, вважаю, неаргументовано була зроблена регламентним комітетом.

Інша підстава - це про те, що вибори Уповноваженого з прав людини потрібно проводити саме відкритим голосуванням. В законопроекті я зазначив, що вибори Уповноваженого з прав людини потрібно проводити таємним голосуванням, як зараз відображено і в законі. Тобто я лише хотів

узгодити два нормативних акти: Регламент і Закон України про Уповноваженого з прав людини.

Я вважаю, що такий висновок регламентного комітету також є неаргументованим, оскільки дану норму можливо вирішити відповідними правками в разі, якщо буде розуміння всіх народних депутатів, яким чином Уповноважена з прав людини повинна обиратись в залі Верховної Ради України. І, в принципі, це не питання до того, щоб відхилити даний законопроект.

Я прошу підтримати мою пропозицію, а саме: включити даний законопроект до порядку денного та направити його для надання висновків до експертів Ради Європи, оскільки, саме цей законопроект, він базується на висновках експертів, які працювали в програмі "Twinning" ще три роки назад. Хоча ніхто до цього часу ще не імплементує ці зміни, норми в законодавство України.

Оскільки Уповноважена з прав людини – це парламентський контроль, ми повинні йти в ногу з сучасним законодавством і змінювати його у відповідності до сучасних вимог.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тарас Петрович.

Шановні колеги, вважаю, що пропозиція нашого колеги є абсолютно доречною, правильною. Тому ставлю на голосування пропозицію: рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правових засад діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (реєстраційний номер 5019), поданий народним депутатом України Тарасенком та іншими народними депутатами, за результатами попереднього розгляду в комітеті включити до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради та направити даний законопроект для отримання експертного висновку до Офісу Ради Європи в Україні.

Якщо інших зауважень, пропозицій не буде, то ставлю на голосування дану пропозицію. Прошу проголосувати, шановні народні депутати.

Бойко Юрій Анатолійович. Немає.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Любимович Копиленко.

КОПИЛЕНКО О.Л. За голосую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнецов.

КУЗНЕЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую – за, шановні колеги.

Сергій Володимирович Мандзій.

МАНДЗІЙ С.В. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Владиславович Новинський.

НОВИНСЬКИЙ В.В. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Зіновійович Рабінович. Немає.
Тарас Петрович Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рустем Енверович Умеров.

УМЄРОВ Р.Е. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги. Рішення прийнято
одноголосно.

Переходимо до другого питання. Проект Закону України про внесення

змін до деяких законів України щодо внесення відомостей про зареєстроване місце проживання громадян України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, а також оформлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України (реєстраційний номер 4564), поданий народними депутатами України Лубінцем.

Фактично цей законопроект він є законопроектом нашим, комітетським, бо серед ініціаторів законопроекту Лубінець, Яковлева... Вибачте, я просто по прізвищах. ...Яковлева, Умеров, Касай, Горбенко Кузнецов, Ткаченко, Чийгоз.

Нагадаю, шановні народні депутати, це дороблений законопроект. До попередньої законодавчої ініціативи були зауваження, його ми відкликали, змінили текст закону та внесли. Я звертався до всіх колег - членів нашого комітету, щоб вони підписали та стали авторами даної законодавчої ініціативи.

Я коротко представлю даний законопроект. І повідомляю, що по даному питанню у нас присутні, як завжди, Денісова Людмила Леонтіївна, Уповноважена Верховної Ради України з прав людини; Драганчук Інна Олександрівна, заступниця міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій; Хабіна Лариса Олександрівна, начальник відділу законодавчих ініціатив Директорату захисту пенсійних прав Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій; Загорелік Микола Владиславович, заступник директора Департаменту юридичного забезпечення Державної міграційної служби; Гарник Марія Сергіївна, директор Департаменту з питань громадянства, паспортизації та реєстрації Державної міграційної служби; Палієнко Олена Іванівна, заступник директора Департаменту з питань громадянства, паспортизації та реєстрації Державної міграційної служби України.

Отже, шановні колеги, метою законопроекту є законодавче врегулювання механізму внесення відомостей про зареєстроване місце

проживання особи на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та міста Севастополя, а також визначення місця оформлення документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, вклеювання фотокартки по досягненню відповідного віку у паспорт громадянина України особам, які мають зареєстроване місце проживання на тимчасово окупованій території.

Проектом закону пропонується внести зміни в ряд законів, якими, зокрема, передбачити наступне: оформлення, видачу, обмін документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус; вклеювання фотокартки по досягненню відповідного віку у паспорт громадянина України особам, які мають зареєстроване місце проживання на тимчасово окупованій території АРК та міста Севастополь, а також особам, які проживають у зоні проведення антитерористичної операції, та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері міграції, імміграції та еміграції, звертаю вашу увагу, за місцем звернення особи. Тобто сама головна відмінність, що до цього часу громадяни України, які проживали на тимчасово окупованих територіях Донецької, Луганської області повинні були їхати для отримання цих послуг на територію Донецької, Луганської області. Зрозуміло, що це так само і для людей, які проживають на території АР Крим і міста Севастополь, було визначено, що вони повинні звертатись в органи ДМС у визначеній області.

Зрозуміло, що ми значно полегшимо життя людей, коли прописуємо, що там, де їм зручно, вони звертаються і отримують ці послуги. Це сама головна відмінність.

Мене повідомили, що по даному законопроекту буде в першу чергу висловлюватись від Державної міграційної служби Палієнко Олена Іванівна.

Чи присутня ви з нами, Палієнко Олена Іванівна?

ПАЛІЄНКО О.І. Так, присутня. Доброго дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, будь ласка, вам слово.

ПАЛІЄНКО О.І. Хочу сказати, до Державна міграційна служба підтримує прийнятий в першому читанні законопроект. І, єдине, хочемо сказати, що під час підготовки до другого читання доцільно його доопрацювати.

Міграційна служба надішле свої пропозиції до комітету, там невеличкі зауваження, ми їх пропонували МВС, вони були узагальнюючі. На жаль, вони не надіслали наші пропозиції до комітету, комітет не бачив зауважень наших. Зауваження стосуються того, що внесення інформації до паспорта громадянина України про зареєстроване місце проживання на тимчасово окупованій території України має здійснюватися під час оформлення паспортних документів, це дуже важливо. Оскільки інформацію про зареєстроване місце проживання станом на сьогодні до паспорта вносять і органи реєстрації в момент реєстрації місця проживання особи. А оскільки у нас стосується питання моменту документування, то ми запропонували саме доповнити цю статтю фразою "під час їх оформлення".

Друге наше зауваження стосується того, що ми хочемо доповнити статтю пунктом, який буде стосуватися наступного: що для цілей ідентифікації особи, а також для внесення відомостей про зареєстроване місце проживання осіб, зазначених у частині першій статті 6, може використовуватися інформація про зареєстроване місце проживання особи з Державного реєстру виборців, Єдиного державного демографічного реєстру та Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб.

І ми ознайомилися з висновком, де було зауважено про те, що наполягали на оформленні таких документів за фактичним місцем

проживання, адреса якої зазначена у довідці ВПО. Ми знову ж таки наголошуємо на тому, що міграційна служба готова оформляти паспорти за місцем звернення таких осіб, тим більше що на сьогодні це здійснюється відповідно до закону, який регулює питання COVID. І нами вже розроблено зміни до 302 Постанови, яка знаходиться у Кабінеті Міністрів, де ми знову ж таки прописуємо, що місце оформлення документів буде здійснюватися за місцем звернення особи. І 302 Постанова - зміни стосується не лише внутрішньо переміщених осіб, а і всіх категорій громадян, незалежно від того, який це паспорт: вперше, вдруге та інше.

Тому до підготовки до другого читання міграційна служба надішле свої пропозиції комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановний секретаріат, звертаю вашу увагу, що народний депутат Рабінович Вадим Зіновійович намагається ввійти і виникають якісь технічні проблеми, терміново зв'яжіться з ним або з помічниками і вирішіть цю проблему.

Отже, шановні колеги, ми почули позицію Державної міграційної служби. Чи є ще бажаючі висловитися по даному законопроекту з числа присутніх? Якщо немає, з числа народних депутатів.

Якщо немає, шановні колеги, буду ставити на голосування пропозицію: рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо внесення відомостей про зареєстроване місце проживання громадян України на тимчасово окупованій території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, а також оформлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України (реєстраційний номер 4564), внесений народними депутатами України Лубінцем та іншими, за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу.

Якщо не буде інших пропозицій, ставлю на голосування цю

пропозицію.

Прошу проголосувати, шановні народні депутати.

Бойко Юрій Анатолійович. Немає.

Горбенко Руслан Олександрович.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Підтримую

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай. Касай Костянтин Іванович! Зараз повернуся.

Олександр Любимович Копиленко.

КОПИЛЕНКО О.Л. Голосую -за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О Голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую -за, шановні колеги.

Сергій Володимирович Мандзій.

МАНДЗІЙ С.В. Я голосую -за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Володимирович Медведчук. Поки немає.

Вадим Владиславович Новинський.

НОВИНСЬКИЙ В.В. Утримуюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Зіновійович Рабінович.

Секретаріат, ще раз зв'яжіться. Я поставлю примітку, що Вадим Зіновійович...

КАСАЙ К.І. Дмитро Валерійович, я голосую - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Костянтин Іванович.

Тарас Петрович Тарасенко.

ТАРАСЕНКО Т.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Голосую -за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рустем Енверович Умеров.

УМЄРОВ Р.Е. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги. 1 голос – утримався, решта проголосували "за". Чекаємо приєднання Віктора Володимира Медведчука і

Вадима Зіновійовича Рабіновича.

Отже, переходимо до наступного питання нашого порядку денного. Фактично, шановні народні депутати, у нас третє і четверте питання, вони у нас стоять окремо, але ми їх будемо розглядати одночасно, бо це один - основний законопроект, інший – альтернативний законопроект. По даному законопроекту зразу повідомляю вам, шановні народні депутати - члени нашого комітету, що ми запрошували двох авторів законопроектів.

4648 – Шуфрича Нестора Івановича. Чи присутній у нас народний депутат Шуфрич Нестор Іванович? Немає.

Княжицького Миколу Леонідовича, народного депутата, автора альтернативного законопроекту 4648-1. Чи присутній у нас на засіданні народний депутат Княжицький Микола Леонідович? Немає.

Наступне. Ми запрошували: Гончарук Інна Вікторівна, заступник генерального директора Директорату розвитку соціальних послуг та захисту прав дітей, керівник експертної групи з питань розвитку альтернативних форм виховання Міністерства соціальної політики України; Бабінець Оксана Павлівна, тимчасово виконуючий обов'язки керівника експертної групи з державної мови Директорату взаємодії Міністерства культури та інформаційної політики України; Кононенко Юрій Григорович, начальник Головного управління загальної середньої та дошкільної освіти директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти Міністерства освіти і науки України; Халанчук Вікторія Іванівна, головний спеціаліст відділу аналітики та стратегічного планування Державної служби України з етнополітики та свободи совісти.

За бажанням чи необхідністю ми будемо надавати слово для представників цих центральних органів виконавчої влади, яких я перелічив. Це інформація для народних депутатів.

Отже, шановні присутні, шановні народні депутати, я у відсутність авторів обох законодавчих ініціатив тоді коротко представляю суть законопроектів.

Перш за все, вашій увазі пропонується проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення мовних прав корінних народів, національних меншин України у сфері освіти (реєстраційний номер 4648), внесений народними депутатами України Бойком, Рабіновичем, Медведчуком, Шуфричем. До речі, є члени нашого комітету співавторами даної законодавчої ініціативи, можливо, вони теж будуть коментувати.

Отже, дуже коротко. Так як відсутній Нестор Іванович, мене попереджали, що саме він повинен був представляти даний законопроект, я тоді коротко його представляю.

Пропонується внесення змін до відповідних статей законів, що регламентують мову освітнього процесу в Україні. Стаття 7 Закону України "Про освіту", стаття 5 Закону України "Про повну загальну середню освіту", стаття 21 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної", зокрема в частині надання права на здобуття загальної середньої освіти особам, які належать до національних меншин мовою національних меншин.

Також пропонується закріплення державних гарантій вивчення державної мови в корпоративних закладах освіти та забезпечення особам з порушенням слуху права на вивчення жестової мови відповідного корінного народу чи національної меншини України.

Зазначеним законопроектом також передбачається надати право органам місцевого самоврядування за рішенням відповідної місцевої ради забезпечувати особам, які належать до корінних народів, національних меншин України, здобуття дошкільної та загальної середньої освіти в державних, комунальних та корпоративних закладах освіти мовою відповідного корінного народу, національної меншини України.

До нас надійшов висновок Головного науково-експертного управління, де ГНЕУ у своєму висновку від 19 лютого висловлює низку зауважень до законопроекту, зокрема щодо розбіжностей між текстом законопроекту і

порівняльної таблиці в необхідності перегляду строків набрання чинності законом у зв'язку з тим, що його положення впливатимуть на показники бюджету тощо.

Шановні колеги, і також, як я і казав, зразу запропоную вам суть альтернативного законопроекту 4648-1, автором якого є Княжицький, народний депутат Княжицький, якого теж немає на засіданні нашого комітету.

Законопроект 4648-1, він фактично дублює деякі положення законопроекту 4648 в частині закріплення державних гарантій вивчення державної мови в корпоративних закладах освіти, а також забезпечення особам з порушенням слуху права на вивчення жестової мови відповідного корінного народу чи національної меншини України.

Стосовно інших положень законопроекту 4648 у пояснювальній записці до законопроекту 4648-1 зазначено, що стаття 7 Закону України "Про освіту", яка була предметом розгляду в Конституційному Суді України, повною мірою відповідає статті 21 Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної".

Таким чином, на думку автора альтернативного законопроекту, питання щодо забезпечення в Україні мовних прав представників корінних народів та/або національних меншин не може викликати сумнівів. Рішенням Конституційного Суду України від 16 липня 19-го року № 10/2019 у справі за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України конституційності Закону України "Про освіту" було визнано таким, що відповідає Конституції України, отже є конституційним, Закон України "Про освіту" від 5 вересня 2017 року зі змінами.

До нас надійшов висновок Головного науково-експертного управління, де ГНЕУ у своєму висновку від 19 лютого висловлює низку зауважень до законопроекту, зокрема щодо розбіжностей між текстом законопроекту і порівняльної таблиці в необхідності перегляду строків набрання чинності

законом у зв'язку з тим, що його положення впливатимуть на показники бюджету тощо.

Шановні народні депутати, перед тим, як ми будемо з вами обговорювати дані законодавчі ініціативи, є пропозиція надати можливість висловитися по двом цим законам в першу чергу Уповноваженій Верховній Раді України з прав людини, потім надати слово представнику Державної служби України з етнополітики та свободи совісті. Вони надсилали два листи на наше засідання, і як профільний центральний орган виконавчої влади, який займається питаннями захисту прав національних меншин, то в першу чергу послухати їх. Далі надати слово представнику Міністерства освіти і науки та представнику Міністерства культури, і закінчити представником Міністерства соціальної політики.

Якщо не буде заперечень, то, будь ласка, надаю слово Людмилі Леонтиївні Денісовій, Уповноваженій Верховній Раді України з прав людини. Будь ласка, вам слово.

ДЕНІСОВА Л.Л. Доброго дня, шановний пане голову, шановні народні депутати, всі учасники сьогодняшнього засідання комітету. Що стосується двох законопроектів, ми їх ретельно переглянули, надали свою позицію, надіслали до комітету. І я б хотіла просто про зауваження і невідповідність даного законопроекту 4648 законам, які сьогодні вже діють.

Я б хотіла, перш за все, сказати про те, що даний законопроект спрямований на частково вирішення питань, які мали бути б комплексно вирішені в Законі щодо порядку реалізації прав корінних народів та національних меншин України, і передбачає одержання загальної середньої освіти мовою національних меншин, в той же час, коли Закон "Про забезпечення функціонування української мови як державної" закріплює таке навчання лише до рівня початкової освіти. І необхідно врахувати, що всі випускники закладів загальної середньої освіти, які здобули загальну середню освіту мовою відповідного корінного народу, вони будуть здавати всі ці

екзамени, і не можуть конкурувати, тому що будуть здавати їх державною мовою.

Відповідно до статті 92 Конституції України права людини, а також порядок застосування мов визначається виключно законами України, у зв'язку з чим норми законопроекту 4648 з встановлення освітніми програмами закладів освіти предметів, які можуть викладатися мовами нацменшин та корінних народів, це суперечить Конституції, тому що будь-які права тільки Конституцією або законами визначаються.

І тому у нас така пропозиція, що все ж таки всі ці пропозиції народних депутатів врахувати при напрацюванні закону, рамочного закону, який потрібно згідно з "Перехідними положеннями" про Закон про державну мову Кабінету Міністрів України розробити щодо порядку реалізації прав корінних народів та національних меншин. І просимо таку нашу позицію врахувати.

І ми не підтримуємо даний законопроект в такому вигляді. Законопроект 4648 - у нас відсутні будь-які зауваження та пропозиції, тому ми його підтримуємо.

Дякую за можливість висловитись.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Людмила Леонтіївна.

Надаю слово представнику Державної служби України з етнополітики та свободи совісті. Чи присутня у нас Халанчук Вікторія Іванівна?

ХАЛАНЧУК В.І. Так, присутня. Доброго дня!

Шановний пане голову, шановні народні депутати України та всі присутні, Державна служба України з етнополітики та свободи совісті вдячна за можливість взяти участь у засіданні комітету. І ми ретельно розглянули обидва законопроекти, свої зауваження та пропозиції надіслали комітету, тож більш детально можна з ними ознайомитись.

Водночас я хотіла б зупинитися на кількох моментах. Зокрема,

Державна служба погоджується з висновками Головного науково-експертного управління Верховної Ради України, а також з коментарем Уповноваженої, який щойно прозвучав, стосовно необхідності збереження норми про обсяг використання відповідних мов в освітньому процесі та неможливість покладання відповідних повноважень на органи місцевого самоврядування, оскільки це суперечить статті 92 Конституції України.

Поряд з тим, уповноваження органів місцевої влади таким повноваженням ставить під загрозу можливість реалізації державною обов'язку забезпечити адекватні можливості для володіння державною мовою. Це у свою чергу суттєво ускладнює закріплення статусу державної мови як мови міжетнічного спілкування, що є не лише закріпленою ціллю чинного законодавства України та Конституції України, а і також легітимною метою, що визнано у відповідних висновках Венеційської комісії.

Окрім того, такі законодавчі пропозиції можуть маргіналізувати чисельно менші етнічні спільноти та узалежнити збереження ними їхньої мовної самобутності від поточної політичної конфігурації в органах місцевого самоврядування.

Доцільно згадати, що внаслідок асиміляційних процесів з боку Російської Імперії та Радянського Союзу не тільки частина осіб, які вважають себе етнічними українцями, а і тих, які належать до інших етнічних спільнот, були змушені, і досі користуються у побуті мовою, яка для них не є рідною, відтак втрачається зв'язок між поколіннями та можливість збереження їхньої рідної мови.

Відтак пропонована законопроектном норма може створити ситуацію, за якої місцеві ради, маючи дискрецію в доволі широких рамках закону, зможуть ігнорувати потреби менш чисельних національних меншин на здобуття освіти рідною мовою.

Окрім того, вказані положення законопроекту можуть створити нові конфліктогенні чинники в новостворених громадах, які на даному етапі, ми вважаємо, що можна уникнути.

Державна служба України з етнополітики та свободи совісті слідує і заохочує максимально брати до уваги рекомендації Верховного комісара з питань національних меншин ОБСЄ, які не є обов'язковими, однак які закріплюють міжнародні стандарти. Зокрема, у Люблянських рекомендаціях зазначено, що держави повинні забезпечити для кожного, в тому числі для осіб, що належать до меншин, наявність адекватних можливостей для вивчення державної мови з метою забезпечення ефективної та рівної участі в економічному, соціальному, культурному та політичному житті держави.

Більше того, згідно з цими рекомендаціями володіння державною мовою всіма особами, що проживають на території держави, є необхідним для їхньої повноцінної та ефективної участі.

Більше того, у висновку Венеційської комісії стосовно освітнього закону України, а також стосовно мовного закону Словацької Республіки, в якому Венеційська комісія підсумувала досвід держав-членів Ради Європи, було чітко відзначено про те, що популяризація державної мови створює і надає можливості для відповідних представників національних меншин реалізовувати повністю свої фундаментальні права і свободи, зокрема в тих місцях, де проживають більш чисельно інші меншини.

Окрім цього, ми б хотіли зауважити, що передбачені чинним законодавством відмінні моделі для носіїв різних мов зумовлені як конституційно закріпленим прагненням України бути складовою єдиного європейського культурного та інформаційного простору, так і потребами дітей з різних мовних груп, з різних мовних середовищ, а також необхідністю захисту мов, які перебувають під загрозою зникнення.

Насамкінець, ми б хотіли відзначити, що чинне законодавство відповідає міжнародним зобов'язанням України, зокрема і Рамкова конвенція захисту національних меншин, і Європейська хартія регіональних або мов меншин є складовою національного законодавства України, їхні положення імплементуються в більш спеціальних, конкретних законах, при цьому рекомендації Венеційської комісії мають рекомендаційний характер, вони не

є обов'язковими. Однак Україна, засвідчуючи свої прагнення максимально забезпечувати захист для усіх етнічних спільнот України, наразі виконала більшість рекомендацій, які були визначені Венеційською комісією у висновку і стосовно освітнього, і мовного закону саме в окремих пунктах.

Варто зазначити, що Державна служба з етнополітики дуже уважно ставиться до питання захисту прав осіб, які належать до різних етнічних спільнот. Ми проводимо низку зустрічей з різними етнічними спільнотами і бачимо, що якщо існують певні занепокоєння чи питання стосовно чинного законодавства, то проблема полягає радше на рівні імплементації закону органами вже місцевої влади, виконавчої влади на місцях.

Таким чином, наразі ми не вважаємо за доцільне розробляти та вносити пропозиції до чинного законодавства. І законопроект за реєстраційним номером 4648 ми вважаємо за доцільне дуже суттєво опрацювати і в чинній редакції наразі не підтримуємо.

А що стосується законопроекту за реєстраційним номером 4648-1, то тут є лише невелике зауваження, яке може бути далі більш ретельно опрацьоване. А саме: воно стосується положення щодо жестової мови і самовивчення української жестової мови або жестової мови відповідного корінного народу чи національної меншини. Для того, аби не ставити перед громадянами України вибір, ми все-таки пропонуємо, що жестова мова так само повинна бути чинником об'єднання і міжетнічного спілкування українського суспільства, а відтак, можливо, доречно розглянути замінити сполуку "або" на "та". Тобто "і українську жестову мову та жестову мову відповідного корінного народу чи національної меншини".

Наразі в мене все. Дуже дякую вам за можливість висловитися та буду рада відповісти на ваші питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дуже вам дякую.

Я бачу, піднімав руку Олександр Любимович Копиленко.

КОПИЛЕНКО О.Л. Знаєте, шановний Дмитро Валерійович, у мене одне питання, і залежно від цього питання репліка.

Я просив би уточнити посаду шановного оратора, який представляє це відомство, і ще раз, будь ласка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Халанчук Вікторія Іванівна, головний спеціаліст відділу аналітики та стратегічного планування Державної служби України з етнополітики та свободи совісті.

КОПИЛЕНКО О.Л. За всієї поваги до головного спеціаліста, я повторив би вашу тезу, що треба поважати комітет і все таки тут повинна бути дискусія фахова. А проводити те, що в літописі УПА називається "пропагандивною гутіркою", – це неповага до комітету. І ми говоримо про проблеми, які є, а нам не треба читати лекцію. Я можу цю лекцію... Я представляю родину, яка працює на ниві українського слова 100 років, починаючи зі свого діда. Це величезна проблема, і лекція в партійній школі нам непотрібна. Я би на це просив звернути увагу, а далі я вже виступлю.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Любимович.

Хочу повідомити всім членам комітету, що я завжди надсилаю листи і запрошуюю перших керівників. Те, що у нас сьогодні не буде присутня керівник Державної служби України з етнополітики та свободи совісті Олена Богдан, а буде присутня замість неї Вікторія Іванівна, мені повідомили тільки сьогодні за декілька годин до початку засідання комітету. На майбутнє, будь ласка, Вікторія Іванівна, зверніть увагу вашого керівника, що є застереження від членів нашого комітету, щоб особисто вона була присутня і представляла позицію вашої служби.

Отже, дякую, Олександр Любимович.

Йдемо далі. У нас присутній Кононенко Юрій Григорович, начальник

Головного управління загальної середньої та дошкільної освіти директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти Міністерства освіти і науки України.

Юрій Кононенко, будь ласка.

КОНОНЕНКО Ю.Г. Дякую, шановний пане голово, шановні народні депутати.

Стосовно законопроекту 4648. Міністерство освіти і науки не підтримує положення цього законопроекту, оскільки чинне законодавство України, зокрема Закон "Про освіту" (стаття 7), Закон "Про повну загальну середню освіту" (стаття 5) і "Про забезпечення функціонування української мови як державної" (стаття 21) визначають державну мовою освітнього процесу і вдосконалюють підходи до використання державної мови, мов корінних народів, національних менших, інших мов в освітньому процесі.

Чинна редакція статті 7 Закону "Про освіту" визначає різні підходи до різних національних менших і корінних народів стосовної їхнього права на навчання рідної мови чи вивчення рідної мови на різних рівнях освіти.

У статті 5 Закону України "Про повну загальну середню освіту" деталізовано моделі навчання корінних народів, національних меншин. Застосування таких різних моделей співвідношення обсягів освіти державною мовою і рідною мовою у класах закладів загальної середньої освіти з навчанням мовою національних меншин поряд з державною мовою обґрунтовано такими критеріями, як вразливість мови, мовне середовище, в якому проживає національне меншина, інше. Ці моделі передбачають достатню частку освіти мовами національних меншин в початковій і середній школі поряд з державною. Наприклад, в 5 класі – 80 відсотків, в 9 класі – 40 відсотків і в 10-12 класах також – 40 відсотків.

Запропоновані законами України "Про освіту" і "Про повну загальну середню освіту", "Про забезпечення функціонування української мови як державної" моделі покликані подолати чинну дискримінаційну ситуацію,

коли окремі діти з числа національних меншин, які є громадянами України, фактично не мають можливості отримати якісну вищу освіту в Україні та конкурувати на ринку праці в нашій державі.

Крім того, цей підхід узгоджується і з міжнародними документами, зокрема частина перша статті 8 ратифікованої Україною Європейської хартії регіональних мов або мов меншин дозволяє кожній державі визначати різні підходи до різних мов національних меншин відповідно до стану кожної з таких мов і без шкоди для викладання офіційної мови. Як я сказав, що міністерство цей законопроект не підтримує.

Що стосується законопроекту 4648-1. Міністерство вважає, що положення законопроекту потребують доопрацювання в частині забезпечення вивчення жестової мови корінних народів чи національних меншин особами з порушенням слуху.

Я хочу просто поінформувати народних депутатів, що в Україні не здійснюється підготовка таких фахівців, фактично вони відсутні для організації освітнього процесу, і відтак виконання пропонованої норми закону щодо права вивчення жестової мови не може бути забезпечено через відсутність відповідних педагогічних та науково-педагогічних кадрів.

Хотілося б також звернути увагу народних депутатів на те, що міжнародними зобов'язаннями України, зокрема Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії регіональних мов або мов меншин", не передбачено зобов'язання щодо забезпечення вивчення жестової мови відповідного корінного народу чи національної меншини в закладах загальної середньої освіти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Юрій.

Наступний - Бабінець Оксана Павлівна, керівник експертної групи з державної мови Директорату взаємодії Міністерства культури та інформаційної політики України. Чи присутня Оксана Павлівна?

БАБІНЕЦЬ О.П. Так. Шановний пане голову, шановні депутати, шановні присутні, вітаю! Міністерство культури та інформаційної політики України не підтримує проект закону. Зокрема, ним пропонується внести зміни до статті 7, і ми вважаємо, що такі зміни у разі їх прийняття можуть призвести до звуження використання державної мови у сфері освіти та не сприятимуть опануванню державної мови особами, які належать до національних меншин та корінних народів України.

В даному випадку ми також спираємося на рішення Конституційного Суду щодо Закону "Про освіту", про яке вже зазначалося вище, який поставив фактично крапку в зазначеному питанні і визнав конституційною статтю 7 Закону України "Про освіту".

Також, як зазначається в оцінці та рекомендаціях Верховного комісара ОБСЄ з питань національних меншин (це був висновок до проекту Закону про мови в Україні) державна мова може бути ефективним інструментом забезпечення суспільної згоди, отже, сприяння використанню державної мови є законним інтересом держави. Крім того, знання державної мови надає переваги особам, які належать до національних меншин, знання державної мови збільшує можливості ефективності участі в житті суспільства на всіх рівнях. Для цього особи, які належать до національних меншин, повинні мати і використовувати можливість вивчення державної мови.

Слід очікувати, що всі члени суспільства, зокрема особи, які належать до національних меншин, використовують державну мову у певних комунікативних ситуаціях у громадському житті, як визначено законом. Іншими словами, не існує права, яким передбачається, що національні меншини ніколи не повинні використовувати державної мови.

У Європейській хартії регіональних мов або мов меншин чітко зазначено: захист і заохочення регіональних мов або мов меншин не повинні здійснюватися на шкоду офіційним мовам і не відміняють необхідність вивчення офіційних мов. Таким чином, запропоновані у проекті закону зміни

суперечать змісту, на нашу думку, освітньої реформи стосовно забезпечення рівних можливостей усіх громадянам України, незалежно від етнічного походження, реалізації конституційного права на якісну освіту та професійну самореалізацію в Україні, а також створять суттєві перешкоди зусиллям держави, спрямованим на відновлення використання української мови, як державної, в усіх сферах суспільного життя на всій території України.

Отже, Міністерство культури та інформаційної політики не підтримує зазначений законопроект.

Щодо законопроекту 4648-1, то міністерством даний законопроект підтримується, оскільки вважаємо, що вказані зміни у разі прийняття проекту закону не призведуть ні до звуження використання державної мови у сфері освіти, ні до порушення балансу між вивченням і застосуванням державної мови і вільним розвитком, використанням, захистом мов національних меншин та корінних народів України, у тому числі жестових.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І останній у нас - представник Міністерства соціалітики, заступник генерального...

КОЛБАСА Р.С. Якщо дозволите. Пане головуючий, дозвольте? Генеральний директор. Вибачте, просто декілька паралельно комітетів. Генеральний директор директорату розвитку соціальних послуг та захисту прав дітей Колбаса Руслан Сергійович, Мінсоціалітики.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КОЛБАСА Р.С. Шановні колеги, дуже багато вже було сказано і аргументів, і позицій. Я просто не хочу повторюватися і повторювати наших

колег. Я повністю підтримую і Міністерство освіти, і Міністерство культури, і по суті всіх виступаючих, і уповноважених.

Міністерство не підтримує проект Закону 4648, і також щодо альтернативного проекту ми також не підтримуємо. Ми повністю погоджуємося, що оце, скажімо, "та" чи "або": українська мова або жестова, і корінних народів та національних меншин, - це також по суті не може бути певною альтернативною. Це тут треба замінювати, тобто конкретно виписувати, замість "або" ставити "та", і діти повинні, по суті, знати державну мову, які проживають на території України, а законодавством, в тому числі і Європейською хартією, національним законодавством чітко визначено ці права.

Тому ми дані два проекти закону як Міністерство соціальної політики не підтримуємо. Щиро вам дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми почули представників профільних міністерств, які стикаються в роботі з напрямком захисту прав національних меншин, освітнього процесу, культурного процесу. Ви почули позицію всіх, що всі міністерства не підтримують прийняття даних законодавчих ініціатив.

Хто бажає висловитися з народних депутатів і членів нашого комітету? Будь ласка, Віктор Володимирович Медведчук. Віктор Володимирович Медведчук, і наступним бачив руку - пан Мустафа Джемільев, ви будете наступним. Будь ласка.

МЕДВЕДЧУК В.В. Дякую.

Шановний пане голову, шановні колеги, шановні учасники нашої дискусії! Я хочу наголосити на головному, що законопроект, який подано від нашої фракції, я є один з авторів даного законопроекту. Я хочу підкреслити, що абсолютно слухні речі зараз прозвучали відносно того, що повинна бути підтримана в усіх напрямках і в усіх дискусіях державна мова, і навчання на

державній мові, якою є українська мова. Але питання стоїть про інше, питання стоїть про те, що треба виконати статті 24, 53 Конституції України. І питання стоїть про те, що коли ми пропонуємо виключити із статті 5 закону України, в якій йде мова дискримінаційну норму, що до одних представників національних меншин застосовується норма, а саме до національних меншин, які представляють країни Європейського Союзу, норма... *(Не чути)*... а інші національні меншини, які здобувають середню освіту іншими мовами, це своєю мовою лише в обсязі 20 відсотків.

Я хочу наголосити, шановні колеги і шановні учасники, що є ще стаття 10 Конституції України, яку ніхто не відміняв, в найближчий час, я гарантую, вона ніколи не буде відмінена, де прямо в частині третій наряду з частиною першою, де визнається єдина державна мова українська, мова йде в частині третій, що на території України гарантується розвиток, використання, підкреслюю, використання і захист російської і інших мов національних меншин.

Скажіть мені, будь ласка, про який захист мов російської і національних меншин йде мова, коли обмежуються і дискримінуються одні національні меншини по зрівнянню з іншими? В одних – це 80 відсотків, якщо це представники національних меншин країн Європейського Союзу, а у інших, якщо це інші, а інші – це в першу чергу російська, то мова йде про 20 відсотків.

От чому ми загострили питання від імені фракції, чому ми подали цей законопроект, і чому ми наполягаємо на тому, що необхідно звернення від нашого комітету до головного комітету про прийняття цього проекту за основу, саме у відповідності з Конституцією, яку ніхто не відміняв і ніхто не може відмінити.

А всі інші закони, на які посилаються учасники дискусії, вони повинні повністю підпорядковані і не мають можливості протиріччя нормам Конституції. Я привів статтю 10, на яку я посилаюсь, на яку посилається наша фракція, з якою ми виходимо про те, що такого бути не може. Саме

тому ми запропонували цей законопроект. І прошу колег нас підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, пан Мустафа Джемільєв, народний депутат.

ДЖЕМІЛЄВ М. Дякую.

Я вважаю, що питання пов'язане з обсягом викладання і вивчення в школах тієї чи іншої мови: державної, корінних народів або національних меншин, - повинно регулюватися виключно державою, а не місцевими органами місцевої влади. Я добре пам'ятаю, як це було в Криму, де російськомовні становили переважну більшість як в структурах влади, так і в системі освіти. Російська мова там була переважною, а державна і мова корінного народу Криму – другосортною і третьосортною. Така система освіти в Криму певною мірою полегшила окупацію Криму Російською Федерацією, нашого півострова.

В представлених на розгляд законопроектах явно вбачаються приховані мотиви посилити обсяги викладання і використання мови сусідньої держави на шкоду державній мові - українській.

Крім того затверджується в пояснювальній записці до законопроекту, що реалізація запропонованих поправок не несе додаткових витрат з державного бюджету. Витрати будуть чималі, хоча б на підручники, а розрахунки в проекті не надані.

Я буду голосувати за відхилення законопроекту. Свій голос передав мені і депутат Умеров, він теж голосує за відхилення запропонованих поправок. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановний народний депутат пан Мустафа Джемільєв.

Да, я бачу, в нас на засіданні з'явився народний депутат Нестор

Іванович Шуфріч. Але, Нестор Іванович, я надам вам, безумовно, слово, зараз ми просто перейшли до обговорення серед членів нашого комітету. Тому в першу чергу я надам слово народним депутатам - членам нашого комітету, а потім надам вам можливість висловитись.

Будь ласка, я бачу руку, Олександр Любимович Копиленко.

КОПИЛЕНКО О.Л. Спасибі.

Шановний Дмитро Валерійович, шановні колеги! Ви знаєте, я певен, що ми все-таки мусимо нашим комітетом, ми все-таки – комітет з прав людини, спокійно, без гвалту і крику, все-таки ще раз і ще раз до цієї теми повернутися, не тільки навіть у контексті законопроектів, що ми сьогодні розглядаємо. Це вкрай важлива і штучно політизована тема.

Я вже сказав, вибачте, будь ласка, що я про це сказав, про своє літературне коріння. І я хотів би цю тему продовжити, бо я і досі живу в тому будинку на розі Коцюбинського і Богдана Хмельницького, знаменитому "Роліті", де народжувалася і створювалася, власне кажучи, сучасна українська мова. Я зараз з онуком Максима Рильського, ми співзасновники благодійного фонду імені Максима Рильського, який зараз і займається, між іншим, врятуванням української мови, бо ми якось так всі політики забули, що вже зникли всі українські літературні журнали: журнал "Барвінок", зараз зникає "Літературна Україна". І ми ніби всі патріоти, а коли доходить до реальних справ, виявляється, що набагато легше встановити штрафи і примус, ніж займатися реальними справами.

І якщо ми всі пам'ятаємо Рильського, то я якраз і хочу сказати, що ми за українську мову мусимо боротися "тросяндами і виноградом", а не штрафами і примусом. І якось шановний Віктор Володимирович Медведчук сказав про норму Конституції в плані використання мов, але є і преамбула Конституції, де сказано, що український народ – це громадяни України всіх національностей. Можна, звичайно, говорити зараз, і модно говорити, що це мова агресора, але, вибачте, скільки російськомовних наших воїнів

захищають рідну Україну на фронті і скільки людей російськомовних вирощують українських хліб, і цю можуть доводити до повного абсурду.

Я ще раз кажу, оскільки все-таки ми Комітет з прав людини, то треба відійти від зайвої політики, яка нам нав'язується. І я думаю, що ми змушені будемо ще про це говорити.

І хоча, звичайно, наша фракція, яку я представляю, не поділяє чимало позицій інших фракцій, тим не менше, я буду голосувати за законопроект Віктора Володимировича.

Спасибі.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Пане голово, мікрофон у вас не включений.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте, шановні колеги.

Якщо поки немає бажаних висловитись з членів нашого комітету, я надам можливість висказатись автору законодавчої ініціативи 4648 Нестору Івановичу Шуфричу. Будь ласка, вам слово.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую.

Шановний голово, шановні колеги, я вибачаюся, що не був присутній з початку розгляду даного законопроекту, я проводив засідання Комітету з питань свободи слова, до речі, дуже непросте засідання було. Дякую за можливість висловитися вже під час обговорення між членами профільного комітету.

Шановні колеги, я повністю підтримую всі ті аргументи, які були сказані і Віктором Володимировичем Медведчуком, і іншими членами комітету. Хочу апелювати до 10 статті Конституції, яка, безумовно, в першій частині визначає українську мову як державну, в другій частині право використання, збереження і захист російської мови та мови національних меншин, саме національних меншин..... захист прав на їх використання.

Крім того, хотів би згадати, що вже є відповідна резолюція

Європейського парламенту щодо уваги до стимулювання використання державної мови, а не примушення. І також було окреме звернення, і відмічено про необхідність прийняття спеціального закону про національні меншини, що ми зараз і чуємо.

Ми пропонуємо фактично врегулювати те питання, яке зараз не врегульовано. І абсолютно логічно, що вся дискусія, мабуть, має бути підтримана в межах сесійної зали Верховної Ради України. І я прошу підтримати цей закон в першому читанні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Нестор Іванович.

Шановні народні депутати, члени нашого комітету, чи є ще бажачі висловитися? Будь ласка, Віктор Володимирович.

МЕДВЕДЧУК В.В. Я хочу додатково, шановні колеги, звернути увагу, зараз я не буду говорити про норми Конституції, тому що про це говорили і колега Копиленко, за що я йому щиро вдячний, і колега Шуфрич, який є разом зі мною одним з авторів цього законопроекту. Я хочу ще раз звернути увагу: мова щодо 5 статті, що є основою нашого законопроекту, полягає в тому, що у нас національні меншини різних розрядів. Одні національні меншини, які представляють народи і країни Євросоюзу, – це одне, і там може 80 відсотків щодо базової середньої освіти, а всі інші – 20 відсотків. Скажіть, будь ласка, що це за розподіл між національними меншинами?

Дивіться, я хочу сказати, що у нас офіційно перепис населення був в 2001 році. Так от, в 2001 році (це точні дані, я за них відповідаю) на теренах України мешкало 8 мільйонів етнічних росіян - 17,6 відсотка. Безумовно, їх стало через 20 років набагато менше. Але скажіть, будь ласка, кого ще із національних меншин, можна говорити, про мільйони на теренах України, крім росіян? І виходить, що росіяни і інші, білоруси та ті, які не належать до країн Євросоюзу, мають квоти в даному випадку 20-відсоткові, а всі інші – 80-відсоткові. От в чому питання: чому сьогодні в ЄС розподіл різного

відношення до національних меншин. Чого не може бути, тому що це категорично заперечує і Хартія європейська відносно національних меншин, і наше законодавство, у тому числі і Конституція.

Прошу колег звернути увагу саме на це. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Віктор Володимирович.

Шановні колеги, якщо немає більше бажаючих висловитися, я висловлю декілька зауважень.

З приводу законопроекту 4648. Звертаю увагу шановних авторів, в чому, на мій погляд, основна проблема, на яку звертали увагу всі представники міністерств. Те формулювання, яке ви пропонуєте, а саме: надати право на здобуття освіти рідною мовою органам місцевого самоврядування за рішенням відповідної місцевої ради, - отут і покладається основна проблема, бо згідно конвенції, яку Україна ратифікувала – це рамкова Конвенція про захист прав національних меншин, - чітко зазначається, що мови національних меншин мусять застосовуватись без шкоди для вивчення офіційної державної мови або викладання нею. Ваше ж формулювання надає право органам місцевого самоврядування надавати повний спектр освітнього процесу мовою національних меншин і взагалі не згадувати державну мову України. Це перше.

Наступне. Саме це юридичне формулювання прямо суперечить статті 92 Конституції України, бо 92 стаття Конституції України встановлює, що виключно законами України встановлюються права корінних народів і національних меншин, а також порядок застосування мов. А тут вашою законодавчою ініціативою ми це право в порушення 92 статті Конституції передаємо органам місцевого самоврядування.

Я не буду зупинятись по тим проблемам, на які звертали увагу у нас представники міністерств, я вважаю, що основна проблема це якраз в цьому. Бо якщо б ваше формулювання було - надати можливість, умовно, навчатися мовами національних меншин, точно не обмежувати вивчення чи освітній

процес, який повинен теж відбуватись державною мовою України, то це було б більш прийнятно.

Я чому звертаю вашу увагу на це, бо як представник теж грецької діаспори я чітко розумію, що в першу чергу ми повинні при розробці законів, і таких законів, де згадуються права національних меншин, виходити з того, щоб права і можливості національних меншин були збільшені, а не зменшені.

Приводжу вам приклад, що представники грецької діаспори, які традиційно проживають на території Донецької області, по закінченню школи мають змогу вивчати українську мову як державну, мову національних меншин - грецьку. І це забезпечується від держави і підручниками, і ставками вчителів. Автоматично вивчаючи наступне там грецьку мову на рівні вищого навчального закладу Маріупольського гуманітарного університету.

І коли ми робимо перегиби або в сторону державної мови, не забезпечуючи право навчання в частині мови національної меншини, то ми зменшуємо можливості національної меншини. А коли прописано "і державна мова, і мова національних меншин", що насправді зараз відбувається, то це робить більш прийнятним і більше можливостей для національних меншин.

Про те, що Віктор Володимирович звертав увагу про російську мову. Ну, я думаю, що всі, як юристи, ми не можемо не погодитись, що коли в законі прописали чітко: для одних законів європейської країни - одні квоти, а для мов інших - менші квоти, - то, безумовно, є дискримінаційний принцип. Але, тим не менш, зараз, на мій погляд, та запропонована ваша юридична термінологія не вирішує це питання і не захищає права національних меншин в повному спектрі.

Тому, шановні народні депутати, я зараз висказав свою позицію з даного питання. І ми будемо переходити до голосування. Звертаю вашу увагу...

Да, будь ласка, бачу Олександра Любимовича Копиленка.

КОПИЛЕНКО О.Л. Дмитро Валерійович, якщо ви закінчили, то одна репліка коротка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КОПИЛЕНКО О.Л. Ви знаєте, я все-таки не можу не сказати. Я от чув і нашого наймолодшого учасника - головного спеціаліста, і людей старших віком і досвідом, і посадами, але це взагалі не їх проблеми. Це навіть проблема відповідей офіційних, які ми отримуємо на наше звернення. Ви знаєте, не треба все-таки вважати депутатів дурнями. Є така тенденція в суспільстві. І тому все-таки треба готуватися до участі в комітеті, але не з лекціями про те, як це і щось вирішується в країнах Європи, чи як це вказано в наших законах. Ми це знаємо і так. Нам подібний оцей лікнеп, для молодих кажу, ліквідація неписьменності, непотрібно. Давайте, щоб ми продуктивно витрачали час на конкретні, реальні і потужні аргументи. Вибачте, будь ласка, ще раз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Олександр Любимович.

Отже, шановні народні депутати, на даний час у нас надійшло дві пропозиції. Першим у нас виступав Віктор Володимирович, він вніс пропозицію проголосувати за пропозицію рекомендувати Верховній Раді прийняти законопроект 4648 в першому читанні.

Наступна пропозиція була від народного депутата пана Мустафи Джемілева, який запропонував відхилити законопроект 4648. Чому я зараз зупиняюся саме на законопроектах 4648, бо в залежності від голосування за основний закон, ми будемо виходити на голосування по альтернативному законопроекту. Тому я буду ставити пропозиції за їх надходженням.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний пане голову!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я не закінчив, Руслан Олександрович. Я розумію, ви, можливо, хочете внести третю пропозицію. Я хотів тільки сказати, що якщо перша і друга пропозиція не набирають достатньої кількості голосів, то ми будемо виходити на третю пропозицію. Якщо ви зразу, Руслан Олександрович, можете внести третю пропозицію, я був би вам тільки вдячний, будь ласка.

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний пане голову, це дуже важливий законопроект, і дуже вдячний авторам. На жаль, не наш комітет був ініціатором цього законопроекту, і дуже хочеться попрацювати разом з авторами на доопрацюванні цього законопроекту разом з членами нашого комітету.

Тому третя пропозиція - це відправити цей законопроект на доопрацювання, але не авторам, а все ж запропонувати авторам, щоб вони спільно з нашим комітетом та депутатами нашого комітету сіли за круглий стіл і доопрацювали цей законопроект, і внесли на перше читання п'ятої сесії Верховної Ради, щоб встигнути в цьому році проголосувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Так, Нестор Іванович, мікрофон, ми вас не чуємо.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую.

Шановні колеги, я хочу звернути вашу увагу, що мова ведеться про прийняття закону в першому читанні, і будь-які зауваження, доповнення можуть стати предметом обговорення вашим же комітетом під час підготовки його до другого читання. І всі ті питання, які піднімав і шановний пан голова, і ті аспекти, які, безумовно, сьогодні є антиконституційними, дискримінаційними, про які говорив Віктор Володимирович Медведчук, який

зробив своє зауваження щодо відсотків, які сьогодні різняться в наданні прав для національних меншин, різних за своєю природою, всі ці питання, безумовно, можна врегулювати під час підготовки до другого читання.

Тому прошу вас все ж таки поставитись з повагою до авторів, які концептуально підійшли до цього законопроекту. При всій повазі до членів комітету, прошу таки підтримати пропозицію першого читання з правом доопрацювання в другому читанні з врахуванням тих зауважень, які пролунали, і в разі, якщо вони будуть підтримані комітетом, а потім Верховною Радою під час голосування в другому читанні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я хочу лише додати до пропозиції Руслана Олександровича, що все, що стосується захисту прав національних меншин, у нас створена робоча група по напрацюванню нової редакції про права національних меншин в Україні. І ми над нею працюємо. Я очолюю цю групу, ми пройшли етап напрацювання з науковцями.

Безумовно, всі члени нашого комітету, це якраз буде законопроект, де буде головним наш комітет, і ми будемо його не просто готувати, а ми будемо приймати участь в обговоренні ще до його реєстрації. Це просто звернув увагу всіх народних депутатів, у тому числі які присутні на нашому засіданні.

Отже, повертаючись до пропозицій, буду ставити на голосування по порядку надходження пропозицій.

Перша пропозиція, яку буду ставити на голосування, надійшла від народного депутата Віктора Володимировича Медведчука: звернутися до головного комітету (у нашому випадку це Комітет з питань освіти, науки та інновацій), де в рішенні нашого прийняти рекомендувати прийняти законопроект реєстраційний номер 4648 за основу з дорученням головному комітету підготувати до другого читання з урахуванням висловлених зауважень та пропозицій.

Наступна пропозиція була від народного депутата Мустафи Джемілева. Звернуться до головного комітету та рекомендувати головному комітету відхилити даний законопроект 4648.

Третя пропозиція. Це звернутися до головного комітету з дорученням при голосуванні прийняти рішення відправити на доопрацювання авторам законодавчої ініціативи.

Якщо третя пропозиція буде проголосована, окремо в рішенні нашого комітету зазначити, що запропонувати авторам обох законодавчих ініціатив приєднатися до або нашої ініціативи розробки законопроекту про права національних меншин в Україні, або спільно попрацювати, і вийти або на спільне рішення, або на нову редакцію подібної законодавчої ініціативи.

Отже, ставлю на голосування першу пропозицію, народного депутата... *(Шум у залі)*

ТАРАСЕНКО Т.П. Дмитро Валерійович, я вибачаюся, я повинен прийняти участь фізично в іншому комітеті. Тому я хотів проголосувати одразу по всіх питаннях. По першій і другій пропозиції – проти, і за третю пропозицію – за. Я буду відключатись.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Колеги, дуже вам дякую.

Я буду просити, напевно, всіх голосувати: перша, друга пропозиція - і ми будемо дивитися, який розподіл голосів, чи достатньо у нас... по-перше, скільки у нас членів комітету... *(Шум у залі)*

Перша, друга, третя. І я буду дивитись, звертаю вашу увагу, що в залежності від кількості народних депутатів, які зараз присутні, ми приймаємо рішення більшістю від присутніх членів нашого комітету. Тому дуже важливо, щоб я вас чув.

Я почув позицію Тараса Петровича Тарасенка. Починаємо.

Бойка Юрія Анатолійовича, наскільки я розумію, немає.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Утримався. Утримався. Підтримав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. По першому законопроекту – проти. Другий – підтримую. Третій – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. Перший і другий – утримався. Третій – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. Перше – за. Якщо не виходить, то тоді третє компромісне.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.В. Перший, другий – утримався. Третій – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я: перше, друге – утримався, третє – за.

Сергій Володимирович Мандзій. Відсутній.

Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. Перший – за, другий – проти. Якщо не пройде перший, то я за третій теж - за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Владиславович Новинський відсутній.

Вадим Зіновійович Рабінович - проблеми. Я вас попрошу, Віктор Володимирович, після засідання нашого комітету, наскільки мені повідомив секретаріат, і особисто голова секретаріату намагався зв'язатись з Вадимом Зіновійовичем, не вийшло по телефону, а спеціалісти, які зараз слідкують за технічними проблемами, повідомили, що Вадим Зіновійович приєднується, його система автоматично викидає. Це тоді, коли приєднання до Інтернету дуже слабке і система не витримує. Тому, при всій повазі, як мені повідомили, робили все, щоб він приєднався до нашого засідання.

МЕДВЕДЧУК В.В. Вибачаюсь, пане голову. Він на телефонному зв'язку зі мною. Він декілька раз дзвонив і каже, що він не може вийти на зв'язок для участі в дискусіях і в голосуваннях в комітеті. Він, дійсно, хворіє, але знаходиться вдома і намагався взяти участь в нашому засіданні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Будемо розбиратися після засідання комітету з технічною підтримкою.

Тарас Петрович Тарасенко. Він сказав свою позицію. Перший – утримався. Другий – утримався. Третій – за.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Перший і другий – утримався. Третій – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рустем Енверович Умеров.

Пан Мустафа, будь ласка.

ДЖЕМІЛЄВ М. Пане Дмитро, він доручив мені проголосувати. Перший – проти. Другий – за. Третій – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Перший – проти. Другий – за. Третій – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Неллі Яковлева.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Перші два – утримуюсь. Проте у нас був ще альтернативний законопроект, відповідно третє рішення ми в цілому маємо приймати після того, якщо у нас не пройде і не набере підтримки альтернативний законопроект. Але в будь-якому випадку пропозицію на доопрацювання я, звичайно, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я чому і пішов, для того щоб розуміти, що буде відбуватися з головним законопроектом, то виходити на рішення по альтернативному.

Я думаю, що з урахуванням... Я вам зараз повідомлю, що у нас за законопроект перший 4648 "за" два голоси. Отже, перша пропозиція...

МЕДВЕДЧУК В.В. Пане голово!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да.

МЕДВЕДЧУК В.В. У мене на зв'язку Вадим Зіновійович Рабінович. Так, по-перше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів.

МЕДВЕДЧУК В.В. По-друге, якщо хтось передав комусь голос, то я можу зараз включити телефон - і він може говорити про те, як він голосує за це питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Володимирович, я думаю, що ми вам

довіряємо. Тому я зарахую голос Вадима Зіновійовича.

МЕДВЕДЧУК В.В. Ні, слухайте!

РАБІНОВИЧ В.З. Перший – за, другий... і проти, третій – за. Техническая служба... *(Не чути)*... отдаю свои голоса.

МЕДВЕДЧУК В.В. Дякую, Вадим Зіновійович. Пане голово, ви нас почули чи повторити?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Вадим Зіновійович. Да-да, я все почув, Віктор Володимирович.

З урахуванням, що ви почули від пана Мустафи Джемілева, попередньо перед засіданням комітету мене попереджав Рустем Умеров, що в нього о 16-й починається нарада в Міністерстві закордонних справ, і заздалегідь усі питання і його позицію він проговорив. Єдине що, я попросив технічно, щоб він доручив народному депутату Мустафі Джемілеву його озвучити. Тому з урахуванням, що відбулося, і проблеми технічні, я вважаю, що немає взагалі проблем зарахувати голос Вадима Зіновійовича, і ми почули його позицію.

Отже, в нас 3 голоси – за, 8 – утримались. Отже, перша пропозиція не набрала достатню кількість голосів.

Друга пропозиція. 3 – за, така ж кількість голосів "за", така ж кількість – утримались.

І третя пропозиція – відправити на доопрацювання. 10 голосів, з урахуванням голосу Вадима Зіновійовича, 10 голосів – за.

Отже, в нас набрала пропозиція звернутися до головного комітету та рекомендувати відправити законодавчу ініціативу 4648 на доопрацювання авторам законодавчої ініціативи.

Тепер з приводу, що відбулося у нас по голосуванню за основний законопроект, ми переходимо по прийняттю рішення за альтернативний.

Я зразу внесу пропозицію...

МЕДВЕДЧУК В.В. Пане голово!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Віктор Володимирович.

МЕДВЕДЧУК В.В. Пане голово, я вибачаюся. Третя пропозиція, яка прозвучала, я думаю, що автор мені підтвердить це, він запропонував не доопрацювання авторам законопроекту, а авторам законопроекту разом з членами комітету. Мені здається, так звучала пропозиція. Тобто уточнити у автора, який запропонував це.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтверджую. Тому що мені цікаво, чому наш комітет, який займається нацменшинами, а депутати з інших комітетів вирішили... Я вдячний, що вони пропонують такі законопроекти, але не співпрацюючи з депутатами нашого комітету. Тому я дуже буду вдячний, якщо буде запрошення на співпрацю разом по цьому законопроекті.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Володимирович.

МЕДВЕДЧУК В.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Володимирович, дякую за те, що це сказали. Але юридично ми приймаємо рішення, яке у нас... рішення по законопроектах у нас визначені Законом України про Регламент. Такого рішення... Ми можемо в рішенні комітету прописати, що повернути авторам законодавчої ініціативи та рекомендувати разом з членами комітету (написати повну назву нашого комітету) розробити відповідну законодавчу ініціативу і звернутися знову, подати її знову. Тобто ми на це звернемо увагу

і пропишемо в рішенні комітету.

МЕДВЕДЧУК В.В. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Але юридично, я маю на увазі, поставити на голосування звернутися до головного комітету та рекомендувати відправити авторам на доопрацювання. *(Шум у залі)*

ШУФРИЧ Н.І. Пане голово, дозвольте подякувати за розгляд цього питання на вашому комітеті. Дякую виключно за розгляд. Рішення, на жаль, безумовно, очікували на інше. Але хочу справедливості заради сказати, що співавторами цього законопроекту є окремі члени вашого комітету. Вибачте, що не всі. Ну, наступним разом...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Нестор Іванович, ми звернули увагу вас як основного доповідача даної законодавчої ініціативи, що, будь ласка, долучайте народних депутатів нашого комітету до розробки такого важливого законопроекту.

ШУФРИЧ Н.І. Спасибо за рассмотрение.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ШУФРИЧ Н.І. Спасибо большое.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, є пропозиція з урахуванням того, що альтернативний законопроект, і на це звертали увагу і представники міністерств, і Головне наукове управління, про те, що дуже багато положень альтернативний законопроект повторює, тому, чи можу я зразу поставити на голосування таку ж саму пропозицію - і альтернативний

законопроект відправити на доопрацювання автору законодавчої ініціативи? Будуть альтернативні пропозиції? Якщо альтернативних...

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний пане голово, я думаю, наш комітет вже, члени нашого комітету вже проголосували за співпрацю доопрацювання першого. Я маю надію, щоб так було, і буде правильно другий законопроект відхилити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. У нас є пропозиція про відхилення. Є у нас пропозиції інші, народні депутати?

Да, будь ласка, Ахтем Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Я думаю, що це неправильна пропозиція. Це спекулятивна пропозиція. Деякі виступи наших колег були направлені на те, що оцей альтернативний законопроект окремо розглядати. Тому що це таке? Є така пропозиція... Давайте розглянемо, також проголосуємо, і нехай завтра весь народ України побачить, хто тут є українцем, а хто є "п'ятою колоною".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є пропозиція. Тоді я звертаю вашу увагу, тоді я вношу першу пропозицію, про яку я сказав. З урахуванням того, що 4648-1 в багатьох моментах повторює законопроект 4648, але він окремо визначає навчання мови національних меншин в положенні... Не можу чітко сформулювати. Навчання для людей з особливими потребами, назву це так. І з урахуванням того, що ми знайшли консенсус і більшість голосів проголосували все ж таки за направлення законопроекту на доопрацювання авторам, теж прописати, що запропонувати долучитися разом з представниками нашого комітету теж займатися розробкою подібної законодавчої ініціативи. Це перша пропозиція.

Наступна пропозиція у нас була, якщо Руслан Олександрович буде

наполягати на пропозиції другій... Руслан Олександрович?

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний пане голову, я думаю, наше голосування вирішить, яка пропозиція переможе і яка набере більшість голосів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, тоді у мене є пропозиція: я поставлю на голосування першу пропозицію. Мені здається, що вона повинна всіх об'єднати. І не відхиляти, і відправити на доопрацювання авторам, і долучити їх все ж таки до роботи. Якщо ця пропозиція не знайде достатньої кількості голосів, будемо ставити на голосування наступну пропозицію, яку запропонував Руслан Олександрович Горбенко.

Отже, ставлю на голосування пропозицію: надіслати висновок до головного комітету, рекомендувати головному комітету законодавчу ініціативу - законопроект 4648-1 відправити на доопрацювання авторам. Прошу голосувати.

Бойко Юрій Анатолійович. Немає.

Руслан Олександрович Горбенко.

ГОРБЕНКО Р.О. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Мустафа Джемільєв.

ДЖЕМІЛЄВ М. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костянтин Іванович Касай.

КАСАЙ К.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Копиленко Олександр Любимович.

КОПИЛЕНКО О.Л. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олександрович Кузнєцов.

КУЗНЄЦОВ О.О. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я голосую – за, шановні колеги.

Сергій Володимирович Мандзій.

МАНДЗІЙ С.В. Голосую – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Володимирович Медведчук.

МЕДВЕДЧУК В.В. Підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вадим Владиславович Новинський. Немає.
Вадим Зіновійович Рабінович. Поки Віктор Володимирович...

МЕДВЕДЧУК В.В. Підтримує, підтримує.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую, я почув.

Тарас Петрович Тарасенко.

ТКАЧЕНКО М.М. Тарас ушел же, Дмитрий Валерьевич, Тарас ушел.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарас повідомляв, що пішов на нараду.

Максим Миколайович Ткаченко.

ТКАЧЕНКО М.М. Я підтримую, підтримую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рустем Енверович Умеров.

ДЖЕМІЛЄВ М. Утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Утримався.

Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз.

ЧИЙГОЗ А.З. Я не все зрозумів, чому ми не розглядали спершу "за", "проти", а потім третій ваш варіант? Тобто треба було визначитись. Є проти альтернативного законопроекту – стільки-то голосів, є "за" – стільки голосів. Мабуть, три кримських татар більше ратують за державну мову, або там інші, тому ми зразу голосуємо за ваш варіант, головуючий. Тобто я пропоную зараз визначитись, хто – проти, хто – за, а потім за ваш варіант.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ахтем Зейтуллаєвич, при всій повазі, я неодноразово показував, як на засіданні комітету я ставлю пропозиції на голосування: по надходженню цих пропозицій. Я завжди запитую перед тим, як поставити свою пропозицію, я завжди запитую членів нашого комітету: будь ласка, чи будуть пропозиції до голосування?

Ми розглядали, ми розглядали...

ЧИЙГОЗ А.З. Я це чув, шановний головуючий. Я думав так, що зараз ми будемо голосувати першу пропозицію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ахтем Зейтуллаєвич, я ж вас не перебивав, при всій повазі до вас, я закінчу думку.

Я поставив, ми розглядали два законопроекти одночасно. Після того, як ми знайшли більшість голосів за відповідне рішення по основному комітету, я зразу сказав: чи будуть пропозиції по альтернативному законопроекту?

Коли не надійшло пропозицій, я запропонував свою пропозицію і першу її поставив на голосування.

З урахуванням того, що якщо... я теж зазначив, що це пропозиція перша. Друга пропозиція у нас була від народного депутата Руслана Олександровича Горбенка, який запропонував відхилити альтернативний законопроект. Після цього була ваша пропозиція ставити на голосування. Але вашу пропозицію я буду ставити третьою з урахуванням, якщо ні перша, ні друга не набере достатньо голосів. Тому, при всій повазі до вас...

ЧИЙГОЗ А.З. Я утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, дякую. Ваш голос - утримався.

І пані Неллі Яковлєва.

ЯКОВЛЄВА Н.І. Я утримуюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Рахуємо. У нас на даний час 9 голосів "за". Достатньо. Якщо Віктор Володимирович ще дізнається позицію Вадима Зіновійовича. Хоча це і... За. Тоді 10 у нас голосів "за".

У нас ця пропозиція набрала достатню кількість голосів. Ставити другу пропозицію, третю пропозицію немає сенсу. Тому, шановні народні депутати, дякую.

ЧИЙГОЗ А.З. Шановний головуєчий, для протоколу запишіть, що Чийгоз Ахтем підтримує законопроект альтернативний, Княжицького. Це для протоколу. Це дуже для мене важливо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів. Прошу секретаріат звернути на це увагу і в рішенні нашого комітету в стенограмі зазначити при голосуванні, що окремо народний депутат Ахтем Зейтуллаєвич Чийгоз звернув увагу на те,

що його голос і він підтримує саме альтернативний законопроект.

Шановні народні депутати, ми закінчили розгляд законопроектів. У нас залишилось питання "Різне". Я хочу зразу... Я знаю, що є інформація у народного депутата Максима Миколайовича Ткаченко. Я йому передам слово.

Єдине що, я хотів повідомити всім народним депутатам і присутнім, що на наступному тижні наш комітет проводить два круглі столи. 10 березня о 10-й годині на тему: "Про стан дотримання прав людини в місцях несвободи". Звертаю вашу увагу, що на базі нашого комітету створена постійна моніторингова місія в місця несвободи, яку очолює Костянтин Іванович Касай. І організацією цього круглого столу в першу чергу займається народний депутат Костянтин Іванович Касай. Прошу знайти можливість по можливості всіх народних депутатів - членів нашого комітету приєднатися до даного заходу. Захід буде відбуватися онлайн.

І 11 березня об 11 годині на тему: "Вдосконалення законодавства про надання захисту іноземцям та особам без громадянства: основні завдання та критерії майбутнього закону". Цей захід проводиться на базі нашого комітету, він є комітетським. Теж по можливості, якщо буде можливість, всіх запрошуюю долучитись. Даний захід теж буде проводитись онлайн.

І передаю слово народному депутату Максиму Миколайовичу Ткаченку.

ТКАЧЕНКО М.М. Дуже дякую, Дмитро Валерійович. Колеги, я дуже швидко, хвилинка-дві. Не буду вас затримувати.

Я та Руслан Горбенко, наш колега, член нашого комітету та заступник голови, ми є членами тимчасової слідчої комісії, а саме Руслан Горбенко є головою тимчасової слідчої комісії, а я є членом цієї комісії Верховної Ради України, яка створена після великих пожеж на Луганщині в 20-му році. Це була не просто лісова пожежа. Це було три лісові пожежі на протязі декількох місяців, які принесли дуже велику шкоду і великі втрати життєві,

саме людські, люди померли після цих пожеж на Луганщині.

Дуже велика шкода, що це трапилося. І ми зараз робимо все для того, щоб, по-перше, сама головна ціль нашої тимчасової комісії, щоб усі люди, які постраждали, отримали компенсацію від держави. І у нас є успіхи у цьому напрямку, і завдяки роботі нашої комісії, дійсно, люди отримують гроші після того, як декілька місяців вони не могли їх отримати.

Ну і інша причина. Утворення і ціль утворення нашої тимчасової слідчої комісії – це встановити, хто саме винен у цих пожежах. Тому що казати про те, що це просто природна стихія і закінчити на цьому цю справу, ми точно не дамо.

Я розмовляв з головою нашого комітету, з Дмитром Валерійовичем. Він, в принципі, не проти. І я хочу зараз запропонувати нам всім, членам нашого комітету, 11 березня наступної неділі, на наступному тижні (11 березня - це четвер) у нас виїзне засідання тимчасової слідчої комісії на Луганщину. Ми будемо зустрічатися знову з погорільцями, з постраждалими людьми. Ми будемо зустрічатися з експертами, ми будемо зустрічатися і проводити офіційне виїзне засідання з представниками місцевої влади та з усіма правоохоронними органами. Це буде один день. Ми виїжджаємо поїздом 10 березня, 11-го вранці там, працюємо і ввечері виїжджаємо на Київ.

Я хочу попросити вас і попросити голову нашого комітету, щоб ми могли в рамках виїзного засідання також зробити моніторингову місію виїзну нашого комітету. Для цього не потрібен кворум, це по бажанню членів нашого комітету. Ми тим самим підсилюємо це наше виїзне засідання ТСК і робимо виїзну моніторингову місію нашого комітету, тому що Луганщина – це є один із пріоритетів також, як і Донеччина та Крим, є темою нашого комітету - Комітету по реінтеграції тимчасово окупованих територій.

Я дуже прошу всіх небайдужих і всіх, хто зможе найти цей день у своєму графіку, на наступному тижні поїхати з нами 11 числа. Ми все організуємо. Наш секретаріат тимчасової слідчої комісії все організує: і

квитки, і поїзд, і харчування, і повернення додому. Для нас це дуже-дуже важливо, для членів Тимчасової слідчої комісії по пожежам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максим Миколайович.

Я думаю, що всі почули. Народні депутати, у кого є можливість, будь ласка, тоді зв'яжіться, я думаю, що напряму з Максимом Миколайовичем для технічних моментів.

ТКАЧЕНКО М.М. Можемо завтра у залі Ради поспілкуватися. Дмитро Валерійович, і вас також як голову чекаємо і запрошуємо на цю поїздку на 1 день.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І я думаю, що буде абсолютно слušним по результатах візиту членів нашого комітету потім заслухати на засіданні нашого комітету результати моніторингової місії, про що окремо...

ТКАЧЕНКО М.М. 17 березня. 17 березня, пробачте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На наступне засідання нашого комітету ми окремо внесемо в порядок денний питання результатів, моніторинговий візит членів нашого комітету на територію Луганської області. Ми тоді відпрацюємо, хто поїде, що побачить. Запропонуємо присутніх, хто повинен бути присутнім від органів виконавчої влади на засіданні нашого комітету, заздалегідь, щоб секретаріат мав час підготувати листи, я їх підписав і надіслав, і ми офіційно запросили.

Шановні народні депутати, якщо більше нема...

ГОРБЕНКО Р.О. Шановний пане голову...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка, вам слово.

ГОРБЕНКО Р.О. З вашого дозволу. Шановні колеги, хочу запропонувати, як ви знаєте, 1 березня був зареєстрований законопроект 5177 про захист права власності та інших речових прав осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії. Як ви знаєте, у листопаді місяці 19-го року наш комітет проголосував за створення робочої групи щодо даного законопроекту і всі члени комітету долучилися до цієї робочої групи. Також до цієї робочої групи долучилися: Міністерство з питань реінтеграції, МінТОТ, Міністерство ветеранів, міжнародні та громадські організації.

24.02 цього року був проведений круглий стіл, і на цьому засіданні онлайн також були запрошені, шановні колеги, ви. Вже остаточно була доведена версія цього законопроекту до реєстрації. І так як ми не встигаємо внести цей законопроект до п'ятої сесії, прошу звернутися від комітету до Голови Верховної Ради Разумкова та до всіх голів депутатських фракцій з ініціативою включити на цьому тижні законопроект до порядку денного та прийняти рішення щодо скороченого строку подачі альтернативних законопроектів. Дуже буду дякувати за підтримку.

Дякую, шановний пане голову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Єдине що, Руслан Олександрович, звертаю вашу увагу, що після реєстрації, поки немає рішення Верховної Ради, то ми повинні згідно Закону України про Регламент чекати два тижні на подачу альтернативних законопроектів. З урахуванням того, що порядок денний на цей пленарний тиждень вже затверджений і такого питання немає, то я думаю, що якраз під середину наступного сесійного тижня вже сплинуть два тижні на подачу альтернативних законопроектів, і потім ми будемо чекати, перед розглядом даного законопроекту, висновок Головного науково-експертного управління і будемо виходити на рішення.

Безумовно, як людина, яка теж підписала дану законодавчу ініціативу, я вважаю, що вона є абсолютно слухна. Але зараз ми не можемо виходити з ініціативою про розгляд даного законопроекту, поки не сплине термін на подачу альтернативних законопроектів.

ГОРБЕНКО Р.С. Дякую, шановний пане голово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслан Олександрович.

Шановні народні депутати, чи є ще інформація, зауваження, пропозиції?

Якщо немає, дякую всім народним депутатам, усім присутнім, хто долучився.